

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تجزیه و تحلیل وظایف تخصصی مرزبانان

مؤلفان

احمد گراوند

سیدال فعال

(اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

دانشگاه علوم انتظامی امین
معاونت آموزش و تربیت

تجزیه و تحلیل وظایف مرزبانان

مؤلفان: احمد گراوند - سیدال فعال

ناظر و ویراستار علمی: دکتر محمد سهرابی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

آماده‌سازی کتاب: فرهنگ‌شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات راه‌فردا

نشانی انتشارات: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه

علوم انتظامی امین، ۴۸۹۳۱۲۶۱ - ۴۸۹۳۱۲۹۳

سطح دسترسی

سازمانی - محرمانه

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به‌منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و تلفیق آنها با یکدیگر، روز به روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله علمی است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تألیف آثار علمی برجسته و معتبر و اشاعه مفاهیم آنها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش است که در سایه آن بستری مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش بومی نخبگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان می‌توان ساخت. بدیهی است اندیشمندان، خبرگان و کارشناسان امور پلیسی داخلی با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها می‌توانند باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور شوند. امید است با نشر آثار تألیفی از این دست، گامی هر چند کوچک در این مسیر بلند برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

انتشارات دانشگاه علوم انتظامی امین

پیش‌گفتار معاونت تربیت و آموزش دانشگاه

سرعت شتابان علم و فناوری همراه با گسترش روزافزون آن به‌خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن، واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه، با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگریده و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب‌نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که عصر دانایی و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازهای فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت‌های زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی امین به‌عنوان تنها مؤسسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، وظیفه آموزش و تربیت افسران متخصص را برعهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر بهره‌گیری از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلأهای علمی خود را پوشش می‌دهد.

دانشگاه علوم انتظامی امین با تقویت ادبیات و دانش انتظامی، زمینه‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رشته‌های تخصصی را فراهم کرده است تا پاسخ‌گوی نیازها و انتظارات روزافزون جامعه در حوزه علوم پلیسی باشد. کتابی که پیش روی شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بوده و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی امین، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به حوزه علوم پلیسی تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت تربیت و آموزش دانشگاه را در راستای ارتقا و بهبود کیفی کتاب یاری کنند.

سرهنگ ستاد محسن حاجی مقصود

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۱.....	مقدمه مؤلفان.....
۱۵.....	فصل اول: کلیات و مفاهیم.....
۱۵.....	مقدمه.....
۱۷.....	اصطلاحات و مفاهیم.....
۱۷.....	مرز.....
۲۰.....	مرزبانی، مرزداری و مرزنشینی.....
۲۲.....	رودخانه‌های مرزی.....
۲۵.....	مرزهای دریایی.....
۲۸.....	علایم مرزی.....
۳۰.....	ترددهای مرزی.....
۳۲.....	طرح‌ها، تأسیسات مشترک و سیاست‌های مرزی.....
۳۶.....	دیپلماسی مرزی.....
۴۲.....	سؤال‌های فصل اول.....
۴۳.....	فصل دوم: شرایط و ویژگی‌های فرماندهان و مدیران.....
۴۳.....	مبانی فقهی مرزبانی در مسئولیت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.....
۵۳.....	نکته‌هایی از اندیشه فرماندهی، مدیریتی و رهبری نظامی حضرت علی (ع).....
۵۸.....	مشخصات فرمانده، مدیر و رهبری نظامی از دیدگاه حضرت علی (ع).....
۶۱.....	بخشی از تدابیر و منویات مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی) در باره مرز و مرزبانی.....
۶۳.....	شرایط و ویژگی‌های فرماندهان و مدیران.....
۶۵.....	تحلیل ویژگی‌های انسانی مدیران و فرماندهان.....
۶۵.....	عوامل انسانی مؤثر بر عملیات و رزم.....
۸۴.....	سؤال‌های فصل دوم.....

فصل سوم: بررسی و تحلیل سازمان و ساختار مرزبانی ناجا..... ۸۵

- ۸۵..... سازمان و سازمان‌دهی.....
- ۸۷..... ویژگی‌های سازمان مطلوب در مرزبانی.....
- ۸۸..... جایگاه سازمانی مرزبانی جمهوری اسلامی ایران.....
- ۸۹..... ساختار مرزبانی در جمهوری اسلامی ایران.....
- ۸۹..... ساختار ستاد فرماندهی مرزبانی ناجا.....
- ۹۱..... ساختار مرزبانی در برخی از کشورهای همسایه.....
- ۹۱..... سؤال‌های فصل سوم.....

فصل چهارم: بررسی و تحلیل وظایف و مأموریت‌های مرزبانی نیروی انتظامی جمهوری**اسلامی ایران ۹۳**

- موادی از آیین‌نامه مرزبانی ناجا در خصوص وظایف مرزبانان (مصوب ۱۳۳۶/۱۲/۲۳
- ۹۳..... هیئت‌وزیران با اصلاحات بعدی).....
- ۹۵..... موادی از آیین‌نامه مرزبانی در باره وظایف فرماندهی مرزبانی کشور.....
- ۹۶..... موادی از آیین‌نامه مرزبانی در باره وظایف و صلاحیت مرزبانان، جانشینان و معاونان.....
- ۹۹..... موادی از آیین‌نامه مرزبانی در باره چگونگی عملکرد مرزبانان.....
- موادی از آیین‌نامه مرزبانی در باره وظایف انتظامی و نظامی مرزبانان (چگونگی عملکرد
- ۱۰۴..... مرزبانان).....
- ۱۰۵..... موادی از آیین‌نامه مرزبانی در باره وظایف اداری مرزبانان.....
- ۱۰۷..... موادی از آیین‌نامه مرزبانی در باره وظایف اجتماعی مرزبانان.....
- ۱۱۲..... وظایف مرزبانان در اشراف اطلاعاتی.....
- ۱۱۷..... عملیات تأخیری.....
- ۱۲۳..... سؤال‌های فصل چهارم.....

فصل پنجم: بررسی و تحلیل وظایف یگان‌های اجرایی مرزبانی ناجا..... ۱۲۵

- ۱۲۵..... شرح وظایف مرزبانی استان‌های مرزی.....
- ۱۲۷..... شرح وظایف مرزبان درجه یک و فرماندهان هنگ‌های مرزی.....
- ۱۳۲..... شرح وظایف پایگاه دریابانی.....

وظایف فرماندهان هنگ های مرزی و پایگاه های دربابانی در مواجهه با ساخت وسازها و	
فعالیت های عمرانی در مرز.....	۱۳۶
شرح وظایف معاون مرزبان و فرمانده گروهان.....	۱۳۷
وظایف فرماندهان گروهان های مرزی یا مرزبانان درجه دو در حفظ و نگهداری علایم مرزی.....	۱۴۱
وظایف فرماندهان گروهان ها در ساخت وسازها و فعالیت های عمرانی در مرز.....	۱۴۲
شرح وظایف فرمانده پاسگاه مرزی.....	۱۴۲
شرح وظایف ناوگروم.....	۱۴۷
شرح وظایف پست کنترل و مراقبت مرزی (خشکی).....	۱۴۹
شرح وظایف پست کنترل و مراقبت مرزی (دریایی).....	۱۵۰
شرح وظایف برجک مرزی.....	۱۵۲
شرح وظایف گروهان احتیاط.....	۱۵۳
شرح وظایف مرکز تعمیر و بازسازی شناور در یگان های مرزی.....	۱۵۵
سؤال های فصل پنجم.....	۱۵۶
فصل ششم: تهدیدها، چالش ها و فرصت های مرزهای ج.ا. ایران.....	۱۵۷
مفهوم شناسی تهدید.....	۱۵۷
انواع تهدید.....	۱۵۹
چالش ها و تهدیدهای ناشی از روحیه تجزیه طلبی قومیت ها در جدار مرزها.....	۱۵۹
چالش های محیط امنیتی جمهوری اسلامی ایران در حوزه قومیتی.....	۱۶۶
چالش های امنیت محیطی جمهوری اسلامی ایران در حوزه قومیتی.....	۱۶۹
چالش ها و تهدیدهای ناشی از فعالیت های تروریستی در مرزهای ایران.....	۱۷۸
تحلیل و ارزیابی.....	۱۸۷
سؤال های فصل ششم.....	۱۸۸
فصل هفتم: بررسی و تحلیل عوامل مؤثر در انجام وظایف مرزبانی و مدیریت بهینه	
مرزها.....	۱۸۹
مدیریت بهینه مرزها.....	۱۸۹
عوامل مؤثر بر مدیریت بهینه مرزها.....	۱۹۲
عوامل مؤثر بر کارکرد و امنیت مرز.....	۲۰۳
اهم سیاست های انسانی در مهار مرزها.....	۲۰۸

سؤال‌های فصل هفتم.....	۲۱۰
فصل هشتم: بررسی و تحلیل نحوه همکاری و تعامل با نهادها و سازمان‌ها در مدیریت مرز.....	۲۱۱
سازمان‌های مرتبط با مرز.....	۲۱۱
سؤال‌های فصل هشتم.....	۲۳۶
فصل نهم: زمینه‌های ایجاد تعامل و همکاری با مرزبانان کشور مقابل.....	۲۳۹
اقدام‌های سیاست‌های خارجی مرزبانان.....	۲۳۹
وظایف مأموران مرزی در رسیدگی و حل و فصل حوادث و وقایع مرزی و استیفای حقوق دولت و اتباع مرزنشین.....	۲۴۱
گفتگوهای مرزی.....	۲۴۱
مکاتبات مرزی.....	۲۴۲
وظایف فرماندهان یگان‌های مرزی صلاحیت‌دار در برگزاری ملاقات‌های مرزی و دریایی.....	۲۴۷
وظایف معاونان فنی و معاهدات استان‌های مرزی چگونگی حفظ و نگهداری علائم مرزی.....	۲۵۴
وظایف معاونان فنی و معاهدات استان‌های مرزی - ساحلی در ساخت‌وسازها و فعالیت‌های عمرانی در مرز.....	۲۵۵
وظایف فرماندهان یگان‌های مرزی در بازدید و حفاظت از رودخانه‌های مرزی.....	۲۵۵
وظایف فرماندهان یگان‌های مرزی جانمایی پاسگاه‌ها و برجک‌های مرزی و ساحلی.....	۲۵۶
وظایف فرماندهان یگان‌های مرزی پیمایش فنی مرز.....	۲۵۷
وظایف فرماندهان یگان‌های مرزی در مستندسازی و رسیدگی به حوادث و وقایع مرزی.....	۲۵۸
سؤال‌های فصل نهم.....	۲۶۰
فصل دهم: بررسی و تحلیل نحوه اجرای طرح‌های مشترک مرزی.....	۲۶۱
تأسیسات مشترک مرزی.....	۲۶۱
طرح‌های مرزی.....	۲۷۰
سؤال‌های فصل دهم.....	۲۷۲
کتابنامه.....	۲۷۳